

TURINYS

1 SKYRIUS	13
2 SKYRIUS.....	19
3 SKYRIUS.....	39
4 SKYRIUS.....	53
5 SKYRIUS.....	61
6 SKYRIUS.....	79
7 SKYRIUS.....	101
8 SKYRIUS.....	117
9 SKYRIUS.....	133
10 SKYRIUS	145
11 SKYRIUS	157
12 SKYRIUS	174
13 SKYRIUS	191
14 SKYRIUS	212
15 SKYRIUS	220
16 SKYRIUS	240
17 SKYRIUS	248
18 SKYRIUS	268
19 SKYRIUS	295

1 SKYRIUS

Keistesnių dalykų nutinka tamsiose Didžiojo Įtikinėtojo sva-jose...

Šįryt Frydricho ir Medžiotojų gatvių kampe pamačiau du vyriškius iš *Sturmabteilung*, sutrumpintai SA, – smogiamųjų nacionalsocialistų partijos dalinių, – nusukančius laikraščio „Der Stürmer“ stendą nuo pastato sienos. „Der Stürmer“ – antisemitinis žurnalas, kuriam vadovauja svarbiausias Reicho žydų persekiotojas Julijus Štraicheris. Dėl vizualaus poveikio šie stendai su pusiau pornografiškais nespalvintais piešiniais, vaizduojančias arijų mergeles gašlių ilganosių pabaisų glėbyje, dažniausiai patraukia ne itin didelio proto skaitytojus, nes šiek tiek erotiškai juos jaudina. Garbingi žmonės į juos nežiūri. Šiaip ar taip, tuodu vyrai padėjo stendą į savo sunkvežimio kėbulą šalia kelių kitų. Savo darbą jie atliko ne per rūpestingiausiai, nes kelių stendų stiklai buvo sudaužyti.

Po valandos tuos pačius du vyrus pamačiau nukabinančius dar vieną „Der Stürmer“ stendą nuo tramvajų stotelės priešais rotušę. Šįsyk prie jų priėjau ir paklausiau, ką jie daro.

– Dėl olimpiados, – paaiškino vienas. – Mums įsakyta juos nukabinti, kad nepapiktintume užsienio svečių, atvyksiančių į Berlyną pasižiūrėti olimpinių žaidynių.

Iš patirties žinojau, kad toks valdžios jautrumas – negirdėtas.

Namo parvažiavau savo automobiliu, senu juodu „Hanomagu“, ir persirengiau paskutiniu geru kostiumu. Pasiūtas iš šviečiai pilko flanelinio audeklo, prieš trejus metus jis man kainavo 120 markių, jo kokybė tokia, kokią vis rečiau pamatysi šioje šalyje; kaip ir sviestas, kava bei muilas, ši nauja vilnonė medžiaga dažniausiai būna pakaitalas. Na, taip, naujasis audeklas ganėtinai praktiškas, tik greitai susidėvi ir ne itin veiksmingai saugo nuo šalčio žiemą. Tiesą sakant, vasarą taip pat.

Pasižiūrėjau, kaip atrodau miegamojo veidrodyje, tada išsirikau geriausią skrybėlę. Ji tamsiai pilko fetro, plačiais kraštais, apjuosta juodu rumbuotu kaspinu. Tokios gana įprastos, bet, kaip ir gestapininkai, skrybėlę nešioju ne taip, kaip kiti vyrai: priekyje kraštą nuleidęs žemiau negu ant pakaušio. Aišku, šitaip paslepiu akis, todėl žmonėms sunkiau mane atpažinti. Šiam stiliui pradžia davė Kripo – Berlyno kriminalinė policija, ten ją ir įsigijau.

Įsikišau pakelį cigarečių „Muratti“ į švarko kišenę ir išėjau iš namų, rūpestingai pasikišęs po pažastimi kaip dovaną įpakuotą Rozentalio porceliano dirbinį.

Vestuvės vyko Liuterio bažnyčioje, Denevico aikštėje, kiek į pietus nuo Potsdamo geležinkelio stoties, visai netoli jaunosios tėvų namų. Jos tėvas ponas Lėmanas buvo Lerterio stoties mašinistas, keturis kartus per savaitę vairuojantis ekspresą į Hamburgą ir atgal. Nuotaka Dagmar buvo mano sekretorė, ne numaniau, kaip be jos išsiversiu. Nors man tai nerūpėjo, mat pats dažnai galvodavau vesti Dagmar. Ji buvo graži ir mokėjo nuteikti mane darbui, be to, sakyčiau, savotiškai ją mylėjau. Tačiau kaip trisdešimt aštuonerių tikriausiai buvau jai per senas ir galbūt šiek tiek per nuobodus. Nesu linkęs šėlioti, o Dagmar buvo iš merginų, nusipelnusių šiek tiek linksmybių.

Tad štai dabar ji tekėjo už to lakūno. Iš pažiūros jis pasižymėjo viskuo, ko gali norėti mergina: jaunas, gražus, o su ta pilkai mėlyna nacionalsocialistų lakūnų korpuso uniforma atrodė lyg šaunaus jauno arijo įsikūnijimas. Vis dėlto nusivyliau, kai su juo susipažinau per vestuvių priėmimą. Kaip ir dauguma partinių, Johannesas Biurkelis darė be galo rimtai į save žiūrinčio žmogaus įspūdį.

Mus supažindino Dagmar. Johannesas, kaip ir derėjo jo padėties žmogui, prieš paspausdamas man ranką garsiai kaukštelėjo kulnais.

– Sveikinu, – pasakiau jam. – Tau labai pasisekė. Prašiau jos tekėti už manęs, bet nemanau, kad su uniforma atrodau taip gražiai kaip tu.

Įdėmiau į jį pažiūrėjau: prie kairės švarko kišenės buvo prisėgęs sidabrinį SA sportininko ir piloto ženklelius; virš šių dviejų papuošalų buvo „baisusis“ ženklelis, kurį galėjai pamatyti visur – partijos ženklelis; ant kairės rankovės jis ryšėjo raištį su svastika.

– Dagmar man sakė, kad buvai „Lufthansa“ lakūnas, laikinai priskirtas prie Aviacijos ministerijos, bet nenumaniau... Kas, sa-kei, jis dabar, Dagmar?

– Sportinis lakūnas.

– Taip, tikrai. Sportinis lakūnas. Nenumaniau, kad jūs, vyručiai, dėvit uniformą.

Žinoma, nereikėjo būti detektyvu, kad suprastum, jog „sportinis lakūnas“ yra vienas iš tų įmantrių Reicho eufemizmų, reiš-kančių, kad žmogus slapčia treniruoja naikintuvų pilotus.

– Jis išties nuostabiai atrodo, ar ne? – paklausė Dagmar.

– O tu gražiai atrodai, mieloji, – kaip pridėra lipšniai pasakė jaunikis.

– Atleisk už klausimą, Johannesai, bet ar Vokietijos ginkluoto-sios oro pajėgos dabar oficialiai pripažįstamos?

– Lakūnų korpusas, – pataisė mane Biurkelis. – Jos vadina-mos Lakūnų korpusu.

Atsakydamas jis daugiau nieko neprisidėjo.

– O jūs, pone Giunteri, esat privatus detektyvas, ar ne? Tikriausiai įdomus darbas.

– Privatus tyrėjas, – pataisiau jį. – Pasitaiko įdomių akimirkų.

– O ką jūs tiriate?

– Bemaž viską, išskyrus skyrybas. Žmonės keistai elgiasi, kai jiems būna neištikimos žmonos ar žmonoms vyrai, ar kai patys būna neištikimi. Kartą viena moteris nusamdė mane pasakyti jos vyrui, kad ketina jį palikti. Ji bijojo, kad jis ją nuknekcins. Taigi jam pasakiau, ir ką tu sau manai? Tas šunsnukis mėgino nuknekcinti mane! Tris savaites pragulėjau Šv. Gertrūdos ligoninėje su įtvaru ant kaklo. Nuo tada visiems laikams atsisakiau turėti ką nors bendra su vedybiniais reikalais. Šiuo metu imuosi visko, pradedant draudimo tyrimų, vestuvinių dovanų saugojimu ir baigiant dingusiųjų paieška – tais atvejais, kai policija apie juos dar nežino, ir tais, kai jau žino. Taip, šioje srityje mano verslo reikalai gerokai pasitaisė nuo tada, kai į valdžią atėjo nacionalsocialistai, – kuo maloniau nusišypsojau ir dviprasmiškai kilstelėjau antakius. – Sakyčiau, mums visiems nacionalsocializmas išėjo į naudą, tiesa? Mums, tikrosioms cha cha kovo našlaitėms.

– Nekreipkit dėmesio į Bernhardą, – patarė Dagmar. – Jo humoro jausmas keistas.

Būčiau dar ką nors pridūręs, bet užgrojo orkestras, ir Dagmar pasielgė išmintingai – išvedė Biurkelį į šokių aikštelę, kur pora buvo sutikta šiltais plovimais.

Siūlomas silpnas vokiškas baltasis putojantis vynas buvo įgrisęs, todėl nuėjau į barą ieškoti tikro gėrimo. Užsisakiau bokalą stipraus alaus „Bock“ ir taurelę „klares“, baltosios, – savo mėgstamo skaidraus, bespalvio iš bulvių fermentuoto gėrimo, – gana greitai išmaukiau, tada užsisakiau to paties.

– Per vestuves baisiai ištrokšti, – pasakė nedidelis žmogelis šalia manęs, Dagmar tėvas. Jis nusigrėžė nugara į barą ir išdidžiai stebėjo dukrą. – Ne mergina, o tikras paveikslukas, ar ne, pone Giunteri?

3 SKYRIUS

Kitas rytas buvo rūškanas ir šlapias. Pabudau perdžiūvusiu burna, išgėriau puodelį kavos, peržiūrėjau ryto „Berliner Borsenzeitung“ – suprasti jį buvo net sunkiau negu įprastai, nes sakiniai buvo ilgi ir sunkiai suvokiami arba išvis neaiškūs kaip Heso⁶ kalba.

Mažiau negu po valandos nusiskutęs, apsirengęs ir nešinas skalbinių krepšiu ėjau Aleksandro aikšte, pagrindiniu rytų Berlyno eismo centru. Iš Naujosios Karaliaus gatvės pusės aikštė baigiasi dviem didžiuliais biurų kompleksais, Berolinos namo dešinėje ir Aleksandro namo kairėje. Pastarojo penktame aukšte turėjau savo kontorą. Palikau skalbinius „Adlerio“ skalbykloje pirmame aukšte prieš pakildamas į viršų.

Belaukdamas lifto sunkiai galėjai nepastebėti visai šalia pakabintos skelbimų lentos. Joje buvo prisegtas prašymas aukoti Motinos ir vaiko fondui, partijos kvietimas ateiti pasižiūrėti antisemitinį filmą ir įkvepianti fiurerio nuotrauka. Už lentą buvo atsakingas pastato ūkvedys ponas Gruberis, gudrus žmogeliukas, panašus į laidojimo namų savininką. Jis ne tik yra kvartalo priešlėktuvinės gynybos stebėtojas su policijos galiomis (už jas

---

⁶ Rudolf Walter Richard Hess (1894–1987) – Vokietijos NSDAP lyderis, Adolfo Hitlerio sekretorius ir dešinioji ranka.

turi dėkoti Orpo – reguliariajai policijai, kurios pareigūnai vilki uniformomis), jis dar ir gestapo informatorius. Jau seniai nusprendžiau būsiant blogai pyktis su Gruberiu, tad, kaip ir kiti Aleksandro namo gyventojai, duodavau jam tris markes per savaitę, jų turėjo užtekti visiems naujiems pelningiems sumanymams, kuriuos tik sugalvodavo DAF – Vokietijos darbo frontas.

Keikdamas lėtą liftą pamačiau Gruberio duris prasiveriant tiek, kad išvelgiau po koridorių besidairantį jo veidą, panašų į išrūkytą ir pipirais pabarstytą skumbrę.

– A, čia jūs, pone Giunteri, – tarė jis išeidamas iš kabineto.

Prisliūkino prie manęs lyg krabas, kuriam nuospaudos baisesiai nutrynė visas galūnes.

– Labas rytas, pone Gruberi, – pasisveikinau vengdamas žiūrėti jam į veidą. Mat šis kažkodėl man priminė Makso Šreko⁷ ekrane vaidinamo vampyro. Šį išpūdį dar labiau stiprino skeletoiškos rankos, darančios besiprausiančio graužiko judesius.

– Pas jus buvo atėjusi jauna dama, – pranešė jis. – Liečiau jai eiti į viršų. Tikiuosi, nesukėliau jums nepatogumų, pone Giunteri.

– Ne...

– Aišku, jei ji vis dar ten, – pridūrė jis. – Tai buvo mažiausiai prieš pusvalandį. Tik žinojau, kad panelė Lėman pas jus nebedirba, tad teko pasakyti, kad nežinau, kada jūs pasirodysite, nes jūs dirbate ir miegate taip nenuspėjamai.

Lengviau atsidusau, nes atvažiavo liftas, tad atidariau duris ir įlipau.

– Ačiū, pone Gruberi, – padėkojau uždarydamas duris.

– Heil Hitler! – sušuko jis.

Liftas ėmė kilti. Atsakaiu:

– Heil Hitler!

Nevalia nepasveikinti Hitlerio bendraujant su tokiu žmogumi kaip Gruberis – neverta sulaukti nemalonumų. Bet vieną dieną gerai įkrėsiu tam šlykštynei, grynai dėl malonumo.

---

⁷ Vokiečių aktorius, tikroji pavardė Friedrich Gustav Maximilian Schreck (1879–1936).

Penktame aukšte, be manęs, įsikūręs dantų gydytojas „vokietis“, draudimo brokeris „vokietis“ ir „vokiečių“ įdarbinimo agentūra, ši parūpino man laikiną sekretorę. Spėjau, kad ji dabar ir sėdi mano laukiamajame. Lipdamas iš lifto vyliausi, kad ji nebus baisi kaip giltinė. Nė akimirką nemaniau, kad ji bus miela pupytė, kita vertus, kokia nors kobra manęs irgi nebūtų tenkinusi. Atidariau duris.

– Ponas Giunteris?

Ji atsistojo, paskubomis, bet tiriamai ją nužvelgiau. Na, ne tokia jauna, kaip leido manyti Gruberis (spėjau, kokių keturiasdešimt penkerių), bet ne prasta, pamaniau. Gal apkūnoka (turėjo nemažą užpakalį), bet tokios man labiau patinka. Plaukai rudi, žilstelėję ties smilkiniais ir viršugalvyje, surišti ant pakaušio į kuodelį. Vilkėjo paprasto pilko audeklo kostiumėlių, baltą palaidinukę aukštu kaklu, ant galvos buvo užsidėjusi juodą skrybėlę plačiais, užriestais kraštais.

– Labas rytas, – pasisveikinau taip maloniai, kaip tik įstengiau įveikdamas kniaukiančią katę – mane kamuojančias pagiras. – Tikriausiai esate mano laikinoji sekretorė.

Man apskritai pasisekė, kad gavau moterį, o ši atrodė visai pakenčiamai.

– Ponia Procė, – prisistatė ji paspausdama man ranką. – Aš našlė.

– Užjaučiu, – atsakiau ir atrakinau savo kabineto duris. – Iš kurios Bavarijos dalies esat?

Mat jos tarties negalėjai supainioti su jokia kita.

– Iš Rėgensburgo.

– Gražus miestas.

– Tikriausiai radot ten užkastą lobį.

Ir sąmojinga, pamaniau. Dirbant pas mane humoro jausmo jai prireiks.

Papasakoju jai apie savo verslą. Ji atsakė, kad jis atrodo labai įdomus. Nusivedžiau ją į gretimą kambarėlį, kur ji sėdės ant to savo užpakalio.

– Tiesą sakant, bus geriau, jei duris į laukiamąjį laikysit atdaras, – paaiškinau.

Paskui parodžiau jai, kur koridoriuje yra vonios kambarys, atsiprašiau už muilo gabalėlius ir nešvarius rankšluosčius.

– Moku septyniasdešimt penkias markes per savaitę, o už jas turiu štai tokią netvarką, – pasiskundžiau. – Po velnių, apskųsiau tą šunsnukį namo savininką.

Bet jau sakydamas šiuos žodžius žinojau, kad niekada to nepadarysiu.

Grižęs į kabinetą atsiverčiau dienyną ir pamačiau, kad tą dieną turi vienintelį susitikimą – su ponija Haine, vienuoliktą valandą.

– Po dvidešimties minučių turėsiu susitikimą, – pasakiau. – Moteris nori sužinoti, ar man pavyko rasti dingusį jos sūnų. Jis – žydų povandeninis laivas.

– Kas?

– Besislapstantis žydas.

– Ką jis padarė, kad tenka slapstytis? – paklausė ji.

– Turit galvoje, neskaitant to, kad yra žydas? – pasitikslinkau.

Jau supratau, kad jos gyvenimas bemaž be rūpesčių, net Rėgensburgo matais, tad man nelabai norėjosi parodyti moteriai bjauriai dvokiančią jos tėvynės subinę, nes vaizdas galėjo sukelti sielvartą. Vis dėlto ji buvo suaugusi, o aš neturėjau laiko dėl to nerimauti.

– Jis tik padėjo senukui, kurį mušė banditai. Vieną jų jis užmušė.

– Bet jeigu jis padėjo tam senukui, jis tikrai...

– Matot, tas senukas buvo žydas, – paaiškinau, – o tuodu banditai iš SA. Keista, kad tai viską keičia, ar ne? Jo motina paprašė mane sužinoti, ar jis tebėra gyvas ir laisvėje. Suprantat, kai žmogus suimamas, giljotinuojamas ar išsiunčiamas į koncentracijos stovyklą, valdžia ne visada pasivargina pranešti šeimai. Šiais laikais yra daugybė DA – dingusių asmenų – iš žydų šeimų. Pastangos juos rasti sudaro didelę mano verslo dalį.

Ponia Procè atrodè sunerimusi.

– Jūs talkinate žydams? – paklausė.

– Nesijaudinkit, – nuraminau. – Tai visiškai teisėta. O žydų pinigai nè kiek ne blogesni negu kieno nors kito.

– Tikriausiai.

– Klausykit, ponია Proce, – pasakiau. – Žydai, čigonai, indėnai – man jokio skirtumo. Neturiu jokio pagrindo juos mėgti, bet ir jokio pagrindo jų nekęsti. Kai žydas įeina pro šias duris, su juo elgiamasi lygiai taip pat kaip su visais kitais – lyg jis būtų kaizerio pusbrolis. Bet tai nereiškia, kad man be galo rūpi jų gerovė. Verslas yra verslas.

– Be abejo, – šiek tiek išrausdama tarė ponია Procè. – Tikiuosi, nemanot, kad esu nusistačiusi prieš žydus.

– Aišku, nemanau, – nuraminau.

Bet, žinoma, šitaip sako visi, net Hitleris.

– Na va, – pasakiau iš kabineto išėjus „povandeninio laivo“ motinai. – Štai kaip atrodo patekinta klientė.

Ta mintis taip mane prislėgė, kad nusprendžiau kurį laiką pasivaikščioti.

Tabako parduotuvėje nusipirkau pakelį „Muratti“, paskui išgryninau Sikso čekį. Pusę pervedžiau į savo sąskaitą, tada „Wertheim“ universalinėje parduotuvėje leidau sau nusipirkti brangų šilkinį chalataų vien todėl, kad pasisėkė įsigyti tokį mielą maitintoją kaip Siksas.

Tada patraukiau į pietvakarius, pro geležinkelio stotį, iš kurios dabar išbildėjo traukinys Janovico tilto link, pro Karaliaus gatvės kampa, kur palikau savo automobilį.

Rytų Lichterfeldė yra pasiturintis rajonas Berlyno pietvakariuose, labai mėgstamas aukštas pareigas einančių valstybės tarnautojų ir kariškių. Šiaip jis tikrai būtų ne jaunos poros kišenei, bet daugumos vieno iš jaunų sutuoktinių tėvas nėra toks multimilijonierius kaip Hermanas Siksas.

Į pietus nuo geležinkelio linijos ėjo Ferdinando gatvė. Jaunas policijos stažuotojas ėjo sargybą priešais 16-u numeriu

pažymėtą namą. Vienaukščiam pastatui stigo didžiosios stogo dalies ir visų langų. Pajuodusi namo mediena ir plytos gana iškalbingai pasakojo, kas jam nutiko. Pastačiau savo „Hanomag“ ir priėjau prie sodo vartelių, kur atverčiau pažymėjimą jaunam policininkui – kokių dvidešimties metų jaunuoliui spuoguotu veidu. Jis įdėmiai, naiviai į jį pažiūrėjo ir visai be reikalo paklausė:

– Privatus tyrėjas, ką?

– Taigi. Draudimo bendrovė nusamdė mane tirti gaisro.

Prisidėjau cigaretę ir įtaigiai žiūrėjau, kaip degtukas dega vis arčiau pirštų. Jaunuolis linktelėjo galvą, bet iš išraiškos atrodė sunerimęs. Staiga veidas pragiedrėjo, jaunuoliui mane atpažinus.

– Ė – ar jūs kartais nedirbote Alekse⁸?

Linktelėjau galvą leisdamas iš šnervių dūmus it koks fabriko kaminas.

– Taip, pamaniau, kad pavardė – Bernhardas Giunteris – man pažįstama. Jūs sučiupote Gormaną, pravarde Smaugikas, tiesa? Prisimenu skaitęs apie tai laikraščiuose. Buvot garsenybė.

Kukliai patraukiau pečiais, bet jis sakė tiesą: pagavęs Gormaną, kurį laiką buvau įžymybė. Tais laikais buvau geras seklys.

Jaunasis stažuotojas nusiėmė kepurę ir pasikasė ganėtinai kampuotą viršugalvį.

– Nagi, nagi, – tarstelėjo ir pridūrė: – Ruošiuosi stoti į Kripo. Aišku, jei mane priims.

– Atrodai esąs ganėtinai sumanus jaunuolis. Turėtum jiems tikti.

– Ačiū, – padėkojo jis. – Gal duotumėt kokį patarimą?

– Mėgink per lenktynes trečią valandą statyti už Šarhorną Hopegarteno hipodrome.

Patraukiau pečiais.

---

⁸ Vyriausioji saugumo valdyba, taip vadinta, nes būstinė buvo Aleksandro aikštėje. Ten dar buvo įsikūrusi policijos nuovada ir didelis kalėjimas.

- Po šimts velnių, nežinau. Kokia tavo pavardė, jaunuoli?
- Ekhartas, – atsakė jis. – Vilhelmas Ekhartas.
- Na, Vilhelmai, papasakok man apie tą gaisrą. Visų pirma, koks patologas tiria šią bylą?
- Kažkoks žmogus iš Alekso. Rodos, jo pavardė Upmanas ar Ilmanas.
- Senukas su smaila barzdele ir akiniais be rėmelių? Jis pritariamai linktelėjo.
- Ilmanas. Kada jis čia buvo?
- Užvakar. Jis ir kriminalinės policijos komisaras Jostas.
- Jostas? Jis ne iš tų, kuriems patinka teptis rankas. Maniau, milijonieriaus dukters žmogžudystės neužtenka, kad jis pajudintų savo storą šikną.
- Numečiau nuorūką į priešingą pusę nuo gaisro suniokoto namo – kuriems galams bandyti likimą.
- Girdėjau, kad namas buvo padegtas, – pasakiau. – Ar tiesa, Vilhelmai?
- Tik pauostykit orą, – pasiūlė jis.
- Giliai įkvėpiau ir papurčiau galvą.
- Nejaugi neužuodžiat benzino?
- Berlynas visada šitaip dvokia.
- Gal aš per seniai čia stoviu. Šiaip ar taip, sode buvo rastas benzino kanistras, manau, tai viską paaiškina.
- Klausyk, Vilhelmai, neprieštarausiu, jei aš paskubomis apsidairysiu aplink? Man nereikės vargintis pildant kai kuriuos popierius. Anksčiau ar vėliau pareigūnai turės leisti man pasižiūrėti.
- Eikite drąsiai, pone Giunteri, – tarė jis atidarydamas priekinius vartelius. – Tik nelabai yra į ką žiūrėti. Pareigūnai išsivežė pilnus maišus. Abejoju, ar yra kas nors, kas jus sudomintų. Net nežinau, kodėl aš čia tebestoviu.
- Manau, stebėti, jei kartais žudikas grįžtų į nusikaltimo vietą, – nusišaipiau.
- Viešpatie, manot, jis gali taip padaryti? – išsigando jaunuolis. Sučiaupiau lūpas.

– Ką gali žinoti? – atsakiau, nors niekad nebuvo girdėjęs, kad taip nutiktų. – Šiaip ar taip, aš apsižvalgyčiau ir ačiū, esu tau dėkingas.

– Nėr už ką.

Jis sakė tiesą. Beveik nebuvo į ką žiūrėti. Vyras su degtukais pasidarbavo deramai. Žvilgtelėjau pro priekines duris, bet voliojosi tiek nuolaužų, kad nebuvo kur pastatyti kojos. Namuose pamačiau kito kambario langą, tame kambaryje vaikščioti galėjau kiek lengviau. Vildamasis, kad galiu bent jau rasti seifą, įlipau vidun. Ne todėl, kad man reikėjo ten būti: tiesiog norėjau mintyse susidaryti vaizdą. Tuomet man geriau sekasi dirbti, mat mano galva veikia kaip komiksų knygelė. Taigi per daug nenusivyliau pamatęs, kad policija jau išsivežė seifą ir kad telikusi sienoje žiojinti anga. Dar liko Ilmanas, pasakiau sau.

Grįžęs prie vartelių pamačiau, kad Vilhelmas mėgina guosti kokių šešiasdešimties metų moterį ašarotu veidu.

– Valytoja, – paaiškino jis. – Ką tik atsirado. Matyt, buvo išvykusi atostogų ir apie gaisrą negirdėjo. Vargšėlę ištiko nedidelis šokas.

Jis paklausė jos, kur ji gyvena.

– Nojenburgerio gatvėje, – ji šnirpštelėjo. – Man jau viskas gerai, ačiū, jaunuoli.

Iš palto kišenės ji išsitraukė nėriniais puoštą nosinaitę, kuri didžiulėse valstietiškosose jos rankose atrodė tokia pat neįtikima, kaip servetėlė boksininko Makso Šmelingo letenoje, ir visiškai per menka jos laukiančiai užduočiai: į raugintą graikinį riešutą panašią nosį ji išsišnypštė taip nuožmiai ir garsiai, kad man kilo noras prilaikyti savo skrybėlę. Tada ji nusišluostė didelę, plačią kaktą permirkusios nosinės likučiu. Pajutęs, kad galiu šį tą sužinoti apie Pfarų šeimyną, pasisiūliau parvežti kriošę namo savo automobiliu.

– Man pakeliui, – paaiškinau.

– Nenorėčiau, kad dėl manęs vargtumėt.

– Man nebus jokio vargo, – patikinau.

– Jeigu tikrai, labai gražiai pasielgtumėte. Esu šiek tiek sukrėsta.

Ji pakėlė dėžę, gulinčią prie kojų, o šios pūpsojo virš gerai išblizgintų tvirtų, praktiškų batų lyg mėsininko pirštas iš antpirščio. Jos pavardė buvo ponia Šmidt.

– Esat puikus žmogus, pone Giunteri, – pagyrė Vilhelmas.

– Nekalbėk niekų, – atsakiau kuo nuoširdžiausiai: negalėjai žinoti, kokios informacijos man pavyks išpešti iš senės apie jos velionius darbdavius. Paėmiau dėžę jai iš rankų. – Leiskit padėti ją nešti, – pasakiau.

Dėžė buvo kostiumui, oficialaus kariškių siuvėjo Štechbarto, tad numaniau, kad ji galėjo nešti ją Pfarams. Nieko nesakydamas linktelėjau galvą Vilhelmui ir pirmas nuėjau prie mašinos.

– Nojenburgo gatvė, – mums nuvažiuojant pakartočiau. – Ji jungiasi su Liepų gatve, tiesa?

Ji tai patvirtino, paaiškino, kaip ten važiuoti, ir valandėlę tylėjo. Tada vėl apsiverkė.

– Kokia baisi tragedija! – raudėjo ji.

– Taip, taip, didžiulė nelaimė.

Svarsčiau, kiek papasakojo jai Vilhelmas. Kuo mažiau, tuo geriau, pamaniau nusprendęs, kad kuo mažiau ji bus sukrėsta, bent jau šiuo metu, tuo daugiau iš jos išgausiu.

– Jūs policininkas? – paklausė ji.

– Aš tiriu gaisrą, – išsisukinėdamas atsakiau.

– Esu tikra, esat pernelyg užsiėmus, kad vežtumėt tokią senę kaip aš per visą Berlyną. Gal išleiskit mane už tilto, o likusį kelią pareisiu pėsčia? Dabar man viskas gerai, dievaži.

– Man nesunku. Tiesą sakant, labai norėčiau pasikalbėti su jumis apie Pfarus – aišku, jei tai jūsų nenuliūdins.

Mes pervažiavome per Landvero kanalą ir atsidūrėme Bel Alianc aikštėje, kurios viduryje stūkso didžiulė Taikos kolona.

– Matot, turės įvykti tyrimas, tad būtų gerai, kad žinočiau apie juos, kiek tik įmanoma.